

1 Melyek a polgári ügyekben alkalmazott határidők típusai?

A bíróságokról szóló törvénykönyv (*Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek*) több különböző határidőt tartalmaz.

Ezek két kategóriára oszthatók: várakozási időszakok és jogvesztő határidők.

A várakozási időszakok (*délais d'attente/wachtermijnen*) olyan időszakok, amelyeknek le kell járniuk. Másként fogalmazva, ezen időszakoknak el kell telniük, mielőtt érvényesen jogcselekményre kerülhetne sor.

A várakozási időszak egyik példája a **tárgyalási időköz** (*délai de citation/dagvaardingstermijn*). „Tárgyalási időköznek” kell eltelnie az idézés kézbesítése és az első tárgyalás között: ez az általános eljárásban (polgári ügyek) nyolc nap, az ideiglenes intézkedések iránti eljárásokban pedig két nap.

A jogvesztő határidők (*délais de forclusion/vervaltermijnen*) olyan határidők, amelyeken belül a jogcselekményt el kell végezni, legkésőbb a határidő napján (*dies ad quem*), aminek hiányában e jogcselekményhez való jog elenyészik.

A jogvesztő határidők közé tartoznak azok a határidők, amelyeken belül meg kell indítani a jogi eljárásokat, így a következők:

a tárgyalást követően hozott ítélettel szemben benyújtott fellebbezésnek az ítélet kézbesítésétől számított egy hónapos határideje (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1051. cikke);

a fél távollétében (*in absentia*) hozott ítélettel szemben előterjesztett ellentmondásnak az ítélet kézbesítésétől számított egy hónapos határideje (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1048. cikke);

a jogkérdésben a semmitőszék (*Cour de cassation/ Hof van Cassatie*) elé terjesztett felülvizsgálati kérelem három hónapos határideje (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1073. cikke);

a harmadik személy által indított eljárás három hónapos határideje (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1129. cikke);

a bíróság igazságszolgáltatási hiba miatti kártérítési felelősségének megállapítására irányuló kereset benyújtásának 30 napos határideje (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1142. cikke);

a polgári eljárás újra megnyitásának hat hónapos határideje (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1136. cikke).

A **tárgyalási időköz** tehát várakozási időszak.

A bíróságokról szóló törvénykönyv 707. cikke úgy rendelkezik, hogy a rendes tárgyalási időköz nyolc nap az alapeljárásban a belgiumi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek vonatkozásában.

Ugyanez a helyzet akkor, ha

1. az idézést belgiumi értesítési címre kézbesítik;
2. az a személy, akinek részére az idézést kézbesítik, nem rendelkezik ismert belgiumi vagy külföldi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel;
3. a külföldi lakóhellyel rendelkező személy számára az idézést személyesen kézbesítik Belgiumban.

Az ideiglenes intézkedések iránti eljárásokban a tárgyalási időköz két nap (a bíróságokról szóló törvénykönyv 1035. cikke). A

biztosítási intézkedésekkel foglalkozó bíró (*juge des saisies/beslagrechter*) előtti eljárásban a tárgyalási időköz szintén két nap, amennyiben a bíró ideiglenes intézkedések iránti eljárást folytat.

Amennyiben az alperes nem rendelkezik belgiumi lakóhellyel, tartózkodási hellyel vagy értesítési címmel, a fent megjelölt „rendes” nyolc- és kétnapos tárgyalási időközöket a **bíróságokról szóló törvénykönyv 55. cikkével** összhangban meghosszabbítják.

Az időköz tehát (nyolc vagy két nap +...):

1. 15 nap, amennyiben a fél szomszédos országban vagy az Egyesült Királyságban él;
2. 30 nap, amennyiben a fél európai országban él;
3. 80 nap, amennyiben a fél a világ más részén él.

E meghosszabbítást azonban törvénynek kell előírnia. Az általános eljárásban kibocsátott idézések esetén a **bíróságokról szóló törvénykönyv 709. cikke**, míg az ideiglenes intézkedések iránti eljárásokban a **bíróságokról szóló törvénykönyv 1035. cikke** tartalmazza ezt az előírást.

Különös esetekben szükséges lehet, hogy az idézést követően nagyon gyorsan el lehessen járni. Ilyen helyzetekben ügyvéd vagy bírósági végrehajtó útján az említett időközök lerövidítésére irányuló kérelmet lehet benyújtani az illetékes bírósághoz (a **bíróságokról szóló törvénykönyv 708. cikke** az általános eljárásokban, a **bíróságokról szóló törvénykönyv 1036. cikke** az ideiglenes intézkedések iránti eljárásokban).

Az idézés kézbesítése során a bírósági végrehajtó kézbesíti a tárgyalási időköz lerövidítéséről szóló határozatot is, annak érdekében, hogy tájékoztassák az alperest ennek engedélyezéséről.

A határidőkkel kapcsolatos egyik legfontosabb szempont azok **számítása**. A számítási eljárást a **bíróságokról szóló törvénykönyv 48–57. cikke** tartalmazza (vagyis a bíróságokról szóló törvénykönyv Első Részének VIII. fejezetében) (lásd lent).

E cikkek az általános kérdéseket (48. és 49. cikk), a jogvesztő határidőket (50. cikk első bekezdése), a határidők **számítását** (52. cikk, 53. cikk első bekezdése, illetve 53a., 54. és 57. cikk), a **vis maior** helyzeteket,

a **határidő meghosszabbítását** (50. cikk második bekezdése, 51. cikk, 53. cikk második bekezdése és 55. cikke), valamint a valamelyik fél halála miatti felfüggesztést (56. cikk) szabályozzák.

2 Az 1971. június 3-i 1182/71/EGK, Euratom rendelet szerinti munkaszüneti napok listája

január 1. (újév)

húsvétvasárnap és húsvéthétfő (változó dátumok)

május 1. (a munka ünnepe)

áldozóc süttörtök (a húsvétvasárnapot követő hatodik csütörtök)

Pünkösdi vasárnap és Pünkösdi hétfő (a húsvét vasárnapot követő hetedik vasárnap és hétfő)

Nemzeti ünnepek: július 21.

augusztus 15. (Nagyboldogasszony ünnepe)

november 1. (mindenszentek napja)

november 11. (1918-as fegyverszünet)

december 25. (karácsony)

E lista **nem** szerepel a bíróságokról szóló törvénykönyvben.

3 Melyek a különböző polgári eljárásokban alkalmazott határidőkre vonatkozó általános szabályok?

Lásd az 1. kérdést (fent).

4 Amennyiben egy nyilatkozatot vagy eljárási cselekményt határidőn belül kell megtenni, mi a határidő kezdő időpontja?

A szabály az, hogy a *dies a quo* (a határidő kezdetét kiváltó cselekmény vagy esemény napja) NEM képezi részét a határidőnek, ellenben a *dies ad quem* (a határidő utolsó napja) IGEN („*dies a quo non computatur in termino*”).

A bíróságokról szóló törvénykönyv 52. cikke: „A határidő számítása éjfélről éjfélig tart. A határidőt a határidő kezdetét kiváltó cselekmény vagy esemény napját követő naptól kell számítani, és az magában foglal minden napot, a szombatokat, vasárnapokat és a munkaszüneti napokat is beleértve.”

Ebből következően a határidő számítása nem az idézés vagy ítélet kézbesítésének napján kezdődik (*dies a quo*), hanem a következő napon (pontosabban a következő napon, 00:00 órakor).

Ha például egy idézést május 4-én, hétfőn kézbesítenek (*dies a quo*), a **tárgyalási időköz** május 5-én, kedden kezdődik. Másként fogalmazva, a nyolcnapos határidő kezdete május 5., kedd.

Amennyiben május 4. péntekre esik, akkor a tárgyalási időköz május 5-én, szombaton kezdődik. A tárgyalási időköz első napja tehát szombatra, vasárnapra vagy munkaszüneti napra is eshet.

5 A határidő kezdő időpontját érintheti vagy módosíthatja-e az okiratok továbbításának vagy kézbesítésének módja (végrehajtó vagy postai szolgáltatás útján történő személyes kézbesítés)?

A/ Bírósági végrehajtó általi kézbesítés

A bíróságokról szóló törvénykönyv 57. cikke szerint jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az ellentmondás, a felsőbb bírósághoz való fellebbezés, illetve a semmitőszék elé terjesztett felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidő akkor kezdődik, amikor az ítéletet kézbesítették az adott személynek, illetve lakóhelyére, illetve adott esetben, amikor annak másolatát átadták vagy letétbe helyezték a **38. cikknek** és a **40. cikknek** megfelelően. Olyan személyek esetében, akik nem rendelkeznek belgiumi lakóhellyel, tartózkodási hellyel vagy kézbesítési címmel, és akik részére személyesen sem lehetséges a kézbesítés, a határidő akkor kezdődik, amikor a kézbesítendő ítélet egy másolatát postára adták, illetve adott esetben átadták az ügyésznek. Cselekvőképtelen személyek esetében a határidő csak azt követően kezdődik, hogy az ítéletet törvényes képviselőjüknek kézbesítették.

B/ Papíralapú kézbesítés (levél):

Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a bíróságokról szóló törvénykönyv 53a. cikke alapján a papíralapú okirat kézbesítésével kezdődő határidő számítása a következő:

amennyiben az okiratot hivatalos bírósági levélben vagy térítvevényes ajánlott levélben kézbesítik, az azon napot követő első naptól, amikor a levelet eljuttatták a címzett lakóhelyére, illetve adott esetben a címzett tartózkodási helyére vagy kézbesítési címére;

amennyiben az okiratot ajánlott levélben vagy rendes levélben kézbesítik, az azon napot követő harmadik munkanaptól, amikor a levelet postára adták, kivéve, ha a címzett bizonyítja ennek ellenkezőjét;

amennyiben az okiratot keltezett térítvevényel kézbesítik, az ezt követő első naptól.

6 Ha a határidő számításának kezdete egy esemény bekövetkezéséhez kötődik, akkor a határidő számításakor figyelembe veszik-e az esemény bekövetkezésének napját?

A szabály az, hogy a *dies a quo* (a határidő kezdetét kiváltó cselekmény vagy esemény napja) NEM képezi részét a határidőnek, ellenben a *dies ad quem* (a határidő utolsó napja) IGEN.

DIES A QUO:

A bíróságokról szóló törvénykönyv 52. cikke: „A határidő számítása éjfélről éjfélig tart. A határidőt a határidő kezdetét kiváltó cselekmény vagy esemény napját követő naptól kell számítani, és az magában foglal minden napot, a szombatokat, vasárnapokat és a munkaszüneti napokat is beleértve.”

Ebből következően a határidő számítása nem az idézés vagy ítélet kézbesítésének napján kezdődik (*dies a quo*), hanem a következő napon (pontosabban 00:00 órakor).

Ha például egy idézést május 4-én, hétfőn kézbesítenek (*dies a quo*), a **tárgyalási időköz** május 5-én, kedden kezdődik. Másként fogalmazva, a nyolcnapos határidő kezdete május 5., kedd.

Amennyiben május 4. péntekre esik, akkor a tárgyalási időköz május 5-én, szombaton kezdődik. A tárgyalási időköz első napja tehát szombatra, vasárnapra vagy munkaszüneti napra is eshet.

DIES AD QUEM:

A bíróságokról szóló törvénykönyv 53. cikke: „A lejárati napja beleszámít a határidőbe. Ha azonban e nap szombatra, vasárnapra vagy **munkaszüneti napra** esik, a lejárati napja az azt követő első munkanap.”

A *dies ad quem* az a nap, amelyen a határidő lejár. E nap részét képezi a határidőnek, így ez a határidő utolsó napja.

Ha azonban e *dies ad quem* szombatra, vasárnapra vagy munkaszüneti napra esik, a lejárati napja az azt követő első munkanap.

7 Ha a határidő napokban van kifejezve, akkor a feltüntetett napok száma naptári napokat vagy munkanapokat jelöl?

A bíróságokról szóló törvénykönyv 52. cikke szerint a határidő számítása éjfélről éjfélig tart. A határidőt a határidő kezdetét kiváltó cselekmény vagy esemény napját követő naptól kell számítani, és az magában foglal minden napot, a szombatokat, vasárnapokat és a munkaszüneti napokat is beleértve.

A bíróság hivatalánál azonban csak nappal, az ügyfelfogadási időben teljesíthető valamely cselekmény, kivéve, ha azt elektronikusan teljesítik.

Ennélfogva a **naptári napokat** kell figyelembe venni.

8 Ha a határidő hetekben, hónapokban vagy években van kifejezve?

A bíróságokról szóló törvénykönyv 54. cikke értelmében a hónapokban vagy években megállapított határidőt az adott hónap naptári napjától a másik hónap megfelelő naptári napját megelőző napig kell számítani.

E cikk csak a hónapokban vagy években megállapított határidőkre alkalmazandó (például az ellentmondás vagy fellebbezés határideje: egy hónap); ez azt jelenti – ha összevetjük a bíróságokról szóló törvénykönyv 53. cikkével –, hogy például az egy hónapos határidő nem mindig 30 vagy 31 napos, hanem hosszabb vagy rövidebb is lehet.

A „naptári nap” a határidő első napja, vagyis a kézbesítést követő nap.

9 Mikor jár le a hetekben, hónapokban vagy években kifejezett határidő?

A bíróságokról szóló törvénykönyv 53. cikkének első bekezdése szerint a lejárati napja (vagyis a *dies ad quem*) beleszámít a határidőbe.

10 Ha a határidő szombaton, vasárnap vagy állami ünnepnapon, illetve munkaszüneti napon jár le, meghosszabbodik-e a következő munkanapig?

A bíróságokról szóló törvénykönyv 53. cikkének második bekezdésében ugyanakkor az szerepel, hogy ha e nap szombatra, vasárnapra vagy munkaszüneti napra esik, a lejárati napja az azt követő első munkanap.

11 Vannak olyan körülmények, amelyek fennállása esetén meghosszabbodnak a határidők? Milyen feltételek mellett lehet hivatkozni az ilyen meghosszabbodásra?

a/ Nem jogvesztő határidők:

A bíróságokról szóló törvénykönyv 49. cikke kimondja, hogy a határidőket a törvény szabja meg, valamint hogy a bíróságok csak akkor írhatnak elő határidőt, ha a törvény ezt megengedi.

A bíróságokról szóló törvénykönyv 51. cikke szerint lejárataukat megelőzően a bíróság lerövidítheti vagy meghosszabbíthatja a nem jogvesztő határidőket. Jogszabály ellenkező rendelkezése hiányában a meghosszabbítás nem lehet hosszabb, mint az eredeti határidő, és nincs lehetőség további meghosszabbításra, kivéve, ha erre indokolt határozatban és jelentős okokból kerül sor.

b/ Belgiumi lakóhellyel, tartózkodási hellyel vagy kézbesítési címmel nem rendelkező fél:

A bíróságokról szóló törvénykönyv 55. cikke szerint ha a törvény azt írja elő, hogy a belgiumi lakóhellyel, tartózkodási hellyel vagy kézbesítési címmel nem rendelkező féllel szemben megállapított határidőt meg kell hosszabbítani, e meghosszabbítás tartama:

15 nap, amennyiben a fél szomszédos országban vagy az Egyesült Királyságban él;

30 nap, amennyiben a fél európai országban él;

80 nap, amennyiben a fél a világ más részén él.

c/ Ítélezési szünet alatt:

A bíróságokról szóló törvénykönyv 50. cikkének második bekezdése szerint az 1048., vagy az 1051. cikkben, illetve az 1253c. cikk c) és d) pontjában meghatározott olyan ellentmondási vagy fellebbezési határidő, amely az ítélezési szünet tartama alatt kezdődik és jár le, az új bírósági év tizenötödik napjáig meghosszabbodik.

Az ítélezési szünet minden évben július 1-jétől augusztus 31-ig tart.

Amennyiben az ellentmondási vagy fellebbezési határidő ebben az időszakban kezdődik és jár le, akkor e határidő vonatkozásában a *dies ad quem* szeptember 15-ére kerül át.

1. példa: az ítélet kézbesítésére június 30-án kerül sor (*dies a quo*). A határidő július 1-jén kezdődik és július 31-én ér véget (*dies ad quem*).

2. példa: az ítélet kézbesítésére július 31-én kerül sor (*dies a quo*). A határidő augusztus 1-jén kezdődik és augusztus 31-én ér véget (*dies ad quem*).

Mindkét példában mind a határidő első napja, mind a *dies ad quem* az ítélezési szünetre esik, ennél fogva a határidő meghosszabbodik szeptember 15-ig, amely az utolsó olyan munkanap, amelyen ellentmondást vagy fellebbezést lehet benyújtani.

3. példa: az ítélet kézbesítésére június 29-én kerül sor. A határidő június 30-án kezdődik. A *dies ad quem* július 29-re esik.

4. példa: az ítélet kézbesítésére augusztus 1-jén kerül sor. A határidő augusztus 2-án kezdődik. A *dies ad quem* szeptember 1-jére esik.

Mindkét példában vagy a határidő első napja, vagy a *dies ad quem* az ítélezési szüneten kívülre esik, ennél fogva a határidő nem hosszabbodik meg szeptember 15-ig.

Meg kell jegyezni, hogy mind a bíróságokról szóló törvénykönyv 50. cikkének második bekezdése (a ítélezési szünet miatti meghosszabbítás), mind a bíróságokról szóló törvénykönyv 53. cikkének második bekezdése (a lejárát áthelyeződése a következő munkanapra, ha az szombatra, vasárnapra vagy munkaszüneti napra esik) alkalmazható abban az esetben, ha az ítélezési szünet utolsó napja (augusztus 31.) szombatra vagy vasárnapra esik, és a határidő utolsó napja (*dies ad quem*) augusztus 31.

A bíróságokról szóló törvénykönyv 50. cikkének második bekezdését kell először alkalmazni, a bíróságokról szóló törvénykönyv 53. cikkének második bekezdését megelőzően.

Példa:

Az ítélet kézbesítésére július 31-én kerül sor. Az ellentmondás vagy fellebbezés benyújtására nyitva álló határidő augusztus 1-jétől augusztus 31-ig tart, amely szombatra vagy vasárnapra esik.

A bíróságokról szóló törvénykönyv 50. cikkének második bekezdése szerint a határidő első és utolsó napja az ítélezési szünetre esik, ami azt jelenti, hogy a határidő meghosszabbodik szeptember 15-ig.

A bíróságokról szóló törvénykönyv 53. cikkének második bekezdését csak akkor lehet alkalmazni, ha a szeptember 15. szombatra vagy vasárnapra esik, ilyen esetben a határidő utolsó napja hétfőre kerül át.

d/ Az ellentmondás, a felsőbb bírósághoz való fellebbezés, illetve a semmítőszék elé terjesztett felülvizsgálati kérelem benyújtására jogosult fél halála

A bíróságokról szóló törvénykönyv 56. cikke szerint a fél halála felfüggeszti az ellentmondás, a felsőbb bírósághoz való fellebbezés, illetve a semmítőszék elé terjesztett felülvizsgálati kérelem benyújtására e fél számára nyitva álló határidő múlását.

E határidő csak azt követően kezdődik újra, hogy az ítéletet ismét kézbesítették az elhunyt lakóhelyén, és csak a leltár elkészítésére és a döntéshozatalra nyitva álló határidők lejártát követően kezdődik, amennyiben az ítéletet e határidők lejártá előtt kézbesítették.

Az ítélet csak közösen kézbesíthető az örökösöknek, nevük és jogállásuk feltüntetésével. Bármely érdekelt fél mentesíthető azonban a fellebbezési határidő letelte miatt bekövetkező jogvesztés alól, amennyiben kiderül, hogy az említett félnek nem volt tudomása a kézbesítésről.

12 Melyek a fellebbezési határidők?

Általános szabályként a bíróságokról szóló törvénykönyv 1050. cikke alapján az ítélet meghozatalát követően fellebbezést lehet benyújtani, még akkor is, ha az ítéletet a fél távollétében hozták. A hatáskörrel és illetékességgel kapcsolatos határozattal, illetve a bíróság ellenkező rendelkezésének hiányában a végzéssel szemben csak az ítélettel szemben benyújtott fellebbezésben lehet jogorvoslattal élni.

A bíróságokról szóló törvénykönyv 1051. cikke szerint a fellebbezési határidő az ítélet kézbesítésétől számított egy hónap, a 792. cikk második és harmadik bekezdésével összhangban. A bíróságokról szóló törvénykönyv 1054. cikke szerint ugyanakkor az alperes az eljárás bármely felével szemben bármikor csatlakozó fellebbezést nyújthat be a fellebbezési bírósághoz, még akkor is, ha az ítélet kézbesítésére fenntartás nélkül került sor, vagy azt kézbesítése előtt elfogadta.

13 Módosíthatják-e a bíróságok a határidőket (különösen a személyes megjelenésre vonatkozó határidőket), vagy kitzúzhatnak-e határmapot a megjelenésre?

A bíróságokról szóló törvénykönyv 51. cikke szerint lejárataukat megelőzően a bíróság lerövidítheti vagy meghosszabbíthatja a nem jogvesztő határidőket. Jogszabály ellenkező rendelkezése hiányában a meghosszabbítás nem lehet hosszabb, mint az eredeti határidő, és nincs lehetőség további meghosszabbításra, kivéve, ha erre indokolt határozatban és jelentős okokból kerül sor.

14 Ha tartózkodási helyére tekintettel a fél hivatkozhatna a határidő meghosszabbodására, és az őt érintő cselekményről olyan helyen értesítik, ahol a tartózkodási hellyel rendelkező személyek nem hivatkozhatnak az ilyen meghosszabbodásra, ez a személy elveszíti-e az ilyen határidőre való hivatkozás jogát?

A bíróságokról szóló törvénykönyv 55. cikkét kifejezetten az ilyen fél érdekében iktatták be. Amennyiben e cikk feltételei teljesülnek, az említett fél hivatkozhat e rendelkezésre.

15 Melyek a határidők elmulasztásának következményei?

A bíróságokról szóló törvénykönyv 50. cikkének első bekezdése alapján a jogvesztő határidők nem rövidíthetők le vagy hosszabbíthatók meg, még a felek megállapodásával sem, kivéve, ha a jogvesztés a törvényben előírt feltételek hatálya alá tartozik.

Másként fogalmazva, a jogcselekményt a határidő lejárta előtt kell elvégezni, különben fennáll a veszélye annak, hogy az a határidőn kívül esik és nem lesz elfogadható.

16 A határidő lejárta esetén milyen jogorvoslati eszközök állnak a mulasztó fél rendelkezésére?

A jogvesztő határidő lejárta végleges. Másként fogalmazva, nincs lehetőség fellebbezés benyújtására, a jogsértés esetét kivéve.

Utolsó frissítés: 28/10/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.